

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата психологічних наук, доцента Коваль Ганни Шаміліївни
на дисертаційне дослідження**

Петрушенко Владислава Вікторовича

**«Особливості професійної свідомості на різних етапах кар'єрного
розвитку правника», представленого на здобуття наукового ступеня
доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія галузі знань
05 «Соціальні та поведінкові науки»**

У представлений на рецензування дисертаційній роботі Владислава Вікторовича Петрушенко піднімається важлива проблема професійної свідомості на різних етапах кар'єрного розвитку правника. Дослідження акцентує увагу на актуальності теми у контексті сучасних викликів, адже розвиток професійної свідомості правника є надзвичайно важливим у контексті сучасних викликів, таких як зміни у законодавстві, глобалізація, етичні дилеми та вплив новітніх технологій на правову сферу.

Автор докладно аналізує широке коло літературних джерел, як вітчизняних, так і міжнародних, висвітлюючи різні аспекти процесу кар'єрного вибору, включаючи особистісні характеристики спеціаліста, його професійну самоефективність та зовнішні впливи на процес прийняття кар'єрних рішень. Важливим досягненням дисертанта стало виокремлення етапів кар'єрного розвитку правника та опис характеристик професійної свідомості на кожному з них, а окрім цього дослідник визначив ключові фактори, які впливають на формування та еволюцію професійної свідомості, такі як етичні принципи, професійні цінності, особистісні установки та зовнішні умови.

Результати дослідження були апробовані на численних наукових заходах, що свідчить про визнання наукової спільнотою та актуальність досліджуваної тематики. Емпірична частина роботи вражає глибиною аналізу та виявленням та емпіричним підтвердженням структури професійної свідомості правника, яка містить три основні структурних компоненти (мотиваційно-ціннісний

(мотиви обрання професії, ціннісний статус та особистісні смисли, професійні вибори), когнітивно-довільний (локалізація відповідальності, увага, пам'ять) та соціально-комунікативний (рефлексивність, толерантність, емпатія, стиль міжособистісних взаємовідносин)).

У цілому результати дисертаційного дослідження викладені чітко і послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання висунутих завдань дослідження. На основі аналізу дисертації можна зробити висновок, що виконана робота є завершеним, самостійним дослідженням яке характеризується науковою новизною і має теоретичне та практичне значення полягає у розширенні й поглибленні наукових знань про сучасні підходи до вивчення професійної свідомості правника у вітчизняній психології; поняття «професійна свідомість правника», а також у подальшому розвитку уявлень про внутрішню та соціальну детермінацію професійної свідомості правника на різних етапах кар'єрного розвитку.

Публікації автора (фахові статті та матеріали наукових конференцій повністю відповідають тематиці дисертаційної роботи та розкривають її основний зміст.

Проте, поряд з безперечними позитивними здобутками та науковими досягненнями роботи, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання. А саме:

- 1) Коло питань в даному дисертаційному дослідженні пов'язане з особистістю правника, тому важливим є уточнення змісту понять «правова психологія» та «правова ідеологія»;
- 2) Потребує уточнення думка здобувача, що пам'ять є критично важливим пізнавальним процесом у кар'єрі правника
- 3) На наш погляд доречно в майбутньому включити в дослідження гендерний аспект.

Хоча дисертаційна робота і має вказані неточності, але вони не зменшують її цінності та загальної позитивної оцінки, зміст дисертаційної роботи локалізовано в контексті анотації, яка відповідає основним

роботи локалізовано в контексті анотації, яка відповідає основним положенням дисертації, а публікації достатньою мірою відображають результати дослідження.

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Петрушенко Владислава Вікторовича «Особливості професійної свідомості на різних етапах кар'єрного розвитку правника» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року, а її автор заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри диференціальної і
спеціальної психології
Одеського національного
університету імені І.І.Мечникова

Ганна КОВАЛЬ

